

100 5. 321. 53

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 — — —
Na štvrt roka — 1 — 20 —
jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stípcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Pred voľbami.

Národ dostal nečakaný novoročný dar : nové voľby. Dľa zákona len o dva roky by mali byť. Dľa zákona nesmeli by byť v takom čase, keď krajina nemá rozpočet na nastávajúci rok, preto voľby této, ktoré nenávidený Tisza s tým najväč-

ším šibalstvom chce previesť, budú vlastne proti-zákonne prevedené.

Veru špatný novoročný dar sme dostali. Miesto pokoja, spravdivosti a poľahčenia tiarch, nahuckajú na nás krdel nebaneblivých a neludských kortešov liberálnych, ktorí porúchajú pokoj obcí našich, pobúria ľud, a budú doliehať na nás,

Cesta z pustatiny na polnočnú svätú omšu.

ako na zlodejov, ako na nebezpečných ľudí a len preto, lebo nechceme Tiszu lebo nenávidíme liberalizmus, lebo máme čistejšie presvedčenie a viac statočnosti ako oni, a že nepatríme medzi liberantov.

A prečo tento hnusný lov na ľudí? Prečo toto bezočivé šľapanie zákona? Či nenie dosť bez citu a statočnosti liberálov? Či nekonajú otrockú službu na rozkaz gazdu svojho? Či nenie dosť tej trpkosti s ktorou kalí vláda biedny život náš? Či nenie už dosť tých tiarch na ramenách našich, ešte viac ich chcú naváľaf? Teda prečo budú nové voľby, a to na nezákonnitom základe? Prečo má zase trpeť chudobný ľud? Prečo budú robiť té najväčšie nezákonnitosti?

K vôli Tiszovi. Tento násilný a nešťastlivý voľakto, na ktorého národ klaje, na ktorého celá opozícia strojí sa so spojenou silou, ktorého vladárenie je najväčším nešťastím pre nás, ktorého protivné meno s hnevom spomína celý národ: silou-mocou chce sa udržať na čele vlády, len aby nasýtil nehraničnú vysokomyselnosť svoju. Chce sa upelešiť až do smrti v kresle ministerkom, aby potom pomstiť sa mohol na národe za to, že ho nenávidí. Oh, prekliata vysokomyselnosť! Chytí sa na na takú prácu, ktorú zapluje každý statočný politik, a bude katom vlastného národa. Haňba! Dolu s ním!

Aký trest, aká potupa na nás!

Chvála Bohu, máme dakoľko statočných mužov, ktorí pracovali by za nás, ktorí vážili by zákon, právo a slobodu, ktorí poľahčili by farchy chudoby, len že týchto očerňujú pred kráľom, aby sa nemohli dostať na vládu, lebo vtedy koniec by bol panovaniu tých mizerákov, ktorí za ablegátsky mandát pomáhajú Tiszovi mučiť ubohý národ. Dolu s nimi!

Teda k vôli Tiszovi vypukne nepriateľstvo medzi národom. Sme verní synovia vlasti, konáme občanské povinnosti, hoc neraz fažko nám to padne. Či by sme nezaslúžili iného riaditeľa ako násilného Tiszu? Veď národ nechce ho, len vysokomyselnosť jeho ženie ho k tomu, aby na zrúcaninách ústavy, ktorá tak draho padla nám, vybudoval pre seba hrad, ktorý obstanú biedni otroci, a odkiaľ vydávať bude té najukrutnejšie rozkazy. Konec bude právu a slobode. Utichnu obranci národa, lebo chce ich vytvoríť zo snemu, a len hlasy vládných otrokov budú sa ozývať na

rozkaz Tiszov. Takto by vyzeral snem, keby národ hlavu sklopil pred Tiszom. Len že to nesmie byť! Biedni sme, ale beda nám, ak by sa Tisza udržal! Robil by s nami, ako s hlúpymi hovädami, a nemohli by sme sa brániť. Zabudli by sme, že sme občania a že žijeme v slobodnom štáte.

Nuž ale či ozaj musí sa to stať? Či ozaj budeme hlúpi a trpezliví poddaní Tiszovi? Nedal nám Boh citu a pevnej vôle? Dal, aj ju použijeme oproti vláde! Oh, bude koniec Tiszovi, a len potupná pamiatka zostane po ňom! Čo by čo robil, musí sa svijať v prachu! To bude trest za vysokomyselnosť a za šialenstvo jeho. Nebudeme trpeť nad sebou tyrana! Národ musí pri nastávajúcich voľbách ukázať, že je silný, sebaopodomy a že miluje slobodu. Nesmie sa naľakaf vládných kortesov, čo by robili té najväčšie ukrutnosti, ale musí vydržať pri opozícii, ktorá s touto voľbou znivočí násilenstvo a ukáže celému svetu, že sa nepoddá a že nikto nebude robiť z neho blázna. Áno, tak sa stane! Z nás ani jedon nepojde medzi liberálov, lebo tam už aj statočnosť aj vlastenectvo dokonáva. Lebo ak by sme klesli a poddali sa, tak nezaslúžime iné, len poddanstvo, biedu, potupu, kliatbu a zatracenie. Všetko môže dopustiť na nás Boh, chorobu, dúl, hlad a iné nešťastie, pokojne budeme to znášať, len jedno nech nedopustí, aby Tisza bol riaditeľom krajiny, lebo to by sme nezdržali. Teda takýto význam majú voľby, ktoré Tisza s najväčšou ukrutnosťou chce previesť. Nuž ale postavíme sa oproti nemu, a ukážeme mu, že slobodu našu nedošliape a že nebude tyranom našim. Nie, a sto raz nie! Nebude medzi nami oplan a potupný vlastizradca! Smele sa postavíme oproti Tiszovi, rozídeme sa po okresoch našich, zaujmeme sa za kandidátov ľudových, a budeme k víťazstvu viesť jejich zástavy. Nesmie byť okres na celom Hornô Uhorsku, kde by opozícia nepostavila kandidáta, a kde by ten nezvífazel. Ľud inakšie musí volíť, ako dosiaľ! Musí byť statočným! Musí myseľ na následky voľby, preto nesmie sa dať zakúpiť a naľakaf, čo by ho kto strašil. Veď na takúto podľú prácu len gazemberi sa dajú, a od týchto nech bočí ľud náš. Nech oni sami vyslopú to pálené, ktoré pre nás chystajú, a nech vyplatia svoje dlhy s peniazmi, ktoré židovskí baróni naskladali na voľby.

Sem sa teda všetci ľudáci! Za slobodu bojujeme, čo je najväčšia sláva! Nezákonitosť a násilienstvo chceme prevládať, čo je najväčšie hrdinstvo! Podajte si ruky! Spojme sili naše, a bojujme za víťazstvo ľudovej strany! Dolu s Tiszom! Dolu s liberalizmusom! Nech žije ľudová strana!

Smelý korteš.

POLITICKÉ CHÝRY.

Krutosť Tiszova.

Gróf Julius Andrássy chcel byť prostredníkom medzi rozvadenými stranami. Predniesol teda ministrom Tiszovi takýto návrh:

Kompromiss je možný, ale musí sa voliť iná cesta a nie tá, ktorú nastúpila vláda. Volby v ex-lexe považuje za ťažký, neodpustiteľný hriech Tiszovho kabinetu; veľká čiastka obyvateľstva považuje to za narušenie ústavy a za uráženie korunovačnej prisahy. Budúci snem môže byť ešte horší, nebude sa môcť ani konštituovať, ani nebude vstave vybaviť najnutnejšie veci. Ohrozené je vyrovnanie z roku 1867. A čo malo by sa stať? L-x Dániel vyzdvihnúť, previesť takú zmenu domáceho poriadku, že by sloboda slova nebola narušená a technická obštrukcia nie znemožnená, a konečne že gróf Tisza mal by demissionovať a s nim všetci, čo mali účasť na narušení domáceho poriadku dňa 18-ho novembra. To byly podmienky mieru.

Ale ministerpredseda gróf Tisza na tie podmienky neprišiel; on má väčšinu, on má v rukách moc, nasledovne že ani on, ani jeho strana pred menšinou nekapiťujú. A tak vieme už, čo bude nasledovať. Snem bude prestolnou rečou zatvorený a za tým prídu nové voľby v ex-lexe.

Tisza sa vyhovára, že to vlastne ani nebude stav bezzákonný. V smysle X. zák. čl. z roku 1867 kráľ že má právo kedykoľvek snem rozpustiť, keď vláda urobila zadosť predpisom, to jest keď predložila snemu záverečné účty z roku minulého a rozpočet na rok budúci v takom čase, že to snem do konca roku bežiaceho vybaviť môže. Vláda urobila jedno i druhé a že to snem nevybavil, to že nie je jej vina, ale vina snemu, poľahne opozície, ktorá zmarila to obštrukciou. Z tohoto stanoviska vychodiac, nezbyva nič iného, ako odvolať sa na «národ».

Vláda dúfa novými voľbami docieľiť taký výsledok, že nový snem bude vstave na základe nových domácich pravidiel poriadok spraviť a pracovať. Ak by to ale predsa nešlo, Tisza požíva vrah takú dôveru koruny, že dá previesť i druhé voľby, prípadne i tretie. No ale z toho sotva čo bude.

Volebné pohyby.

Vo všetkých okresoch započaly sa už tie najtuhsie kortešačky, a to nielen so strany vládnej, ale ešte väčšmi so strany opozície. Vláda usiluje sa tu i tu udomácnit kandidátov svojich v okresoch svojim spôsobom. Tieto spôsoby sú nám už známe: slúžny, žid, notár, žranica a dakoľko kresťanských prefikaných huncútov, — a to je liberálna kortešačka. Voličov ale liberáli nemajú nikde takrečeno ani jedného — veď to teraz sami oznamujú ministrom Tiszovi. Jediná nádej liberálnych kandidátov sú peniaze. Tisza nevie, kde mu je hlava, toľko peňazí žobru od neho hladoši liberálni.

Hornouhorské okresy naše stoja dobre. Špekulanti, kšeftári síce i v týchto okresoch probujú všoliako narábať, ale sa im to nezdarí. V okresoch týchto ani nevystupujú s programom liberálnym, iba daktorí slúžnovci, alebo iní stoliční úradníci — na rozkaz vlády. Ale aj títo radšej by si svoje vlastné ucho odhryzli, lebo zkusujú, že voličov dostať na liberálnu stranu nijakým spôsobom len nemôžu.

Kandidácie.

O tých okresoch našich, ktoré majú ablegáta ľudového, nemáme čo hovoriť. Tu všade pridržia sa svojich ablegátov ľudových. Liberáli síce probujú šťastie i v týchto okresoch, ale vieme, zkadial to pochodí. V každom okrese jesto dakoľko hladošov liberálnych, sprostých to ľudí ako bôta, lenže rabiťných trochu. Nuž takíto darebáci robia kriky, klamú liberálneho kandidáta, sľubujú mu hory-doly, nie preto, aby zvíťazil (o to sa tí hladoši nestarajú) ale len preto, aby hodne peňazí im dal.

Medzitým nielen dosavádne okresy ľudové stoja pevne pri stránke ľudovej, ale máme isté víťazstvo v okresoch i takých, v ktorých dosavád ľudového ablegáta nebolo, ale si ho dávno žiadali i zaslúžili.

Tak o pezinskom okrese sdeľujú nám, že tu väčšina voličov sú rozhodne ľudoví. Ľud je tu múdry, je nie žobrácky, ba najdu sa i lepší gazdovia, nuž pre liberálov nieto tu žiadnej žatvy. Evanjelickí voličia boli pri minulej voľbe (ako vždy) na vládnú stranu, ale jedna čiastka i týchto hanbí sa už teraz a budú budto ľudoví, alebo nepôjdu vôbec hlasovať. Všetko čaká tu na kandidáta, ktorého im pošle centrum strany ľudovej.

To isté platí aj o novobaňskom okrese. Tu celkom istotne musí zvíťaziť ľudák — liberál sa tu unúvať bude na darmo. Na toľko tu už veci dozreli, že voličia hotoví sú kohokoľvek zvolíť s programom ľudovým, len aby sa už raz striasť mohli liberálneho ablegáta.

V zlatomoraveckom okrese hanbí sa ľud za liberála Klobušického a majú ho tu len iba na posmech. Toto je teda tiež taký okres, v ktorom medzi poriadnejšími gazdami liberála ani za drahé peniaze nenajdeš.

O sabínovskom okrese píšu nám, že v ňom iba ľudový kandidát môže mať výhľady. Je pravda, že takzvaná «intelligencia» (trieda vzdelancov) nikdy s ľudom necítila, ale radšej držala so stoličnými páni i so židmi. Ale už

pri posledných voľbách bolo badať, že ľudia sa oči otvárajú a že dobre vie posúdiť to bratrickovanie sa vodcov svojich s páni stoličnými. Ľud je celý ľudový. A jestli dostanú ľudia toto dobrého kandidáta, tento obdrží tu skvelé víťazstvo.

V *Prievidzi* že chce vystúpiť proti ľudovému kandidátovi istý Csillaghy, gruntomajiteľ s programom liberálnym. Nuž nech sa len páči. Filberger, tento smiešny a odporný človek síce dosť hlúposťou navráral v prospech liberálneho víťazstva, ale nenajde sa veru v priavidzskom okrese taký hlúpy paholok, ktorý by si chlapčenského Filbergera vážne všimal. Je pravda, že kde-tu v obciach vedeli si liberáli získať istých krekých ľudí s pijatikou, ale len na čas. Lebo v *Prievidzi* sa ľudia nesmierne haňbia za liberalizmus; nuž ani ti barani-slopáci liberálni nepôjdu pri budúcich voľbách hlasovať na liberála od haňby.

V *Nových Zámkoch*, kde počestný Kováč je našim ľudovým ablegátom, liberáli neopovažujú sa postaviť protikandidáta. Ale našli si kohosi, čo vystúpi proti nemu, že vraj s košuthovským programom. Liberálom sa ale tento hlúpy figel nepodaril, lebo ten patričný ich košuthista teraz sám sa šiel do *Nových Zámkov* ohlásiť verejne voličom, že *liberáli sú hnusní cigáni* a že on nikdy nechcel vystupovať za ablegáta.

V *Skalici* ľudový dr. Ján Černocho nebude mať kandidáta. Ale keď by sa liberáli aj zbláznili a mu protikandidáta postavili, nuž v *Skalici* utŕžil by taký kandidát iba posmech. Oproti skalickým ľudákovi vôbec niet žiadnej moci na svete. Lebo to sú nie žobráci a sú nie ožrani. A majú kňazov horlivých spolkárov. Tu sú ľudia aspoň o dobrých 10 procentov ďaleko pokročilejší a vzdelanejší nežli kdekolvek inde na Hornom Uhorsku. — A potom aj osobnosť dr. Jána Černocho je taká, proti ktorej je vôbec nemožno do politického boja sa púšťať. Skalický okres teda máme tak istý, ako žiaden iný nie.

Aj v *Liptove*, v *Orave*, v *Trenčíne* a zase aj v *Spiši* hýbe sa nám zázračne strana ľudová a smieme si úfať z týchto okresov radostných prekvapení. Podrobné, isté zprávy nám ale ešte schádzajú; v budúcom čísle snáď budeme môcť viacej o tom písať.

Pozor na liberálov!

Liberáli, to je vám taká háveď besná, že nebudú si všímať zákonov o voľbách, ale si ich bude všímať Král. Kuria. Dobrý teda dajme pozor na liberálnych loptošov, a usilujme sa zistiť každú nezákonnosť svedkami. *Podplácať a napájať sa nesmie*. Kandidát iba jeden ráz môže zvyčajným spôsobom uhostiť svojich voličov. Notári a slúžnovci nesmú viesť a shromažďovať voličov na voľbu. Vôbec chráňte sa liberálnych nahaňáčov. Kto je ľudák, nech ani nejde naslúchať reči liberálov. Jestli by sa vám notár alebo iný liberálny korteš natískal do bytu, zatvorte sa a nepusťte ho dnu, k tomu máte právo. Ak by ľudového voliča citoval notár, abo slúžny pred seba, pozorujte, aby vás od ľudovej strany neodviedol. Múdry ľudák sa takýchto citácií nenafaká; pošle na miesto seba syna

alebo ženu a žiada vysvetlenie, čo to aká citácia. Všetci budme na pozore! Pijatiky si nežiadajme, Pánu Bohu a k prebl. Panne Marii Patrónke to našej i svätému Antonovi Paduanskému sa o pomoc modlime! Uvidíte že všade krásne zvíťazíme!

Rusko-japonská vojna.

V stredu 21-ho decembra v Petrohrade dostali zprávu generála Kuropatkina — nie o udalostiach na mančžurskom bojišti, ale o Port-Arture. Hlavný veliteľ ponáhlal sa zvestovať, o čom vedel z čínskych prameňov, že totiž Vysokú horu, takzvanú 203-metrovú, Rusi odobrali Japoncom, spolu s delami. Čínske pramene veľmi často klamú; ale v tomto páde vieme, že Rusi hneď, ako Vysoká bola sa dostala do rúk Japoncom, usilovali sa vydobýť ju nazad. Zvest z čínskeho prameňa pošlá je teda pravdepodobná.

S mančžurského bojišťa Kuropatkin v ten istý deň oznamoval:

Štyridsiati streľci japonskí 22. dec. probovali prekvapíť ruskú stráž. Ale plán sa prezradil, ruská stráž, ktorá dosť silná bola, odrazila nápad. Japonci dali sa na útek pred ruskou strelbou. Na pravom krýdle oddiel ruských streľcov v noci na 20. decembra prikradol sa k japonským násypom; podarilo sa im tam umiestiť dva pyroxylinové patróny a i vypáliť. Japonci utiekli zpoza násypu a utiahli sa do dediny Tinciatuna, odkiaľ potom strieľali na ruských streľcov. Ale týmto podarilo dostať sa k dedine, kde tiež podložili dva patróny. Po vybuchení patrónov týchto nepriateľ prestal strieľať. Mrazu dnes bolo 8 stupňov.

Novšie zprávy o dobýjaní Port-Arthura, ako to z Čifu sdeľujú, hovoria: Minulé dni jedon posol dostal sa z Port-Arthuru do Čifu, ktorý hovoril o novšej porážke Japoncov. Japonci dňa 22. decembra urobili nápad na opevnenia, bolo ich asi 5000, ktorí boli všemožne ozbrojení, ale nápad ich sa im nepodaril, lebo ich Rusi zahnali, pričom Japonci mali značné ztráty. Japoncov tu padlo vyše 600 mrtvých. Okrem toho padlo ich 80 do zajatia, akó i mnoho pušiek dostalo sa Rusom do rúk. — Ďalej hovoria zprávy, že generál japonskej obliehajúcej armády Nogi je nebezpečne poranený na rukách i na nohách. Opatrujú ho v nemocnici.

Mlúv pravdu, požehná ťa Boh.

Jedon obchodnícky pomocník — prečo, prečo nie — prišiel do trestnice, kde päť rokov sedel. Za tento čas obľúbil si ho duchovný trestnice a rád ho vyučoval. Mladík si k srdcu vzal otcovské napomenutia a vyučovania duchovného a keď sa vyslobodil z trestnice, šiel k duchovnému, aby sa odobral od neho a zaľakoval mu za priateľskú lásku, ktorú oproti nemu za tak dlhý čas preukazoval.

Pri tejto príležitosti prosil duchovného, aby mu dal radu, ktorá viesť ho má v budúcom jeho živote.

— Ale, prosím vás, veľadôstojný pane, nech je tá rada krátka, lebo dlhú dost ľahko by som zabudnul.

— Dobre — odpovedal kňaz, — ale mi napred prisľúbte, že čo vám poviem, to aj splníte, čo by ste sa nachádzali medzi akýmikoľvek okolnosťami.

— Sľubujem, pevne sľubujem, že radu vašu nasledovať budem.

— Teda, milý priateľu, prisľúbte mi, že nikdy nebudete lhať.

— Prisahám na moje dušné spasenie, že len pravdu budem vždy mlúviť.

Podali si ruky a pomocník odcestoval do Viedne, kde v jednom obchode hľadal službu. Pánovi veľmi zapáčilo sa skromné, ponížené a statočné chovanie sa mladíkovo a jeho otvorená tvár. Zaraz mu povedal, pod akými podmienkami ho prijme do služby.

Mladíkovi ani sa len nesnilo o takomto výbornom mieste, teda s tou najväčšou radosťou prijal podmienky.

— Ponevác sme sa už pokonali, postavenie ešte dnes môžete zaujať. S Bohom!

Sotva mladík opustil úradnú miestnosť, majiteľ obchodu volá ho nazad.

— Zabudol som sa vás opýtať, že kde ste boli v poslednie roky. V akom obchode?

Na neočakávané slová tieto mladík od strachu zbledol, a srdce jeho nespokojne bilo. Bol celý rozčuleny, div na zem neklesol. Ak pravdu povie, že rovno z trestnice prišiel, istotne odoženú ho a tak ztratí výbornú službu. Keď ale lhať bude, tak pri prvej príležitosti zruší sľub, že nikdy nebude lhať.

— Čo mám robiť? Svätý Antone Paduanský, pomôž! Eh, nech sa stane čo chce, poviem čistú pravdu. Boh ma neopustí — myslel si, a potom odpovedal:

— Abych pravdu povedal, ja veru, pane môj, rovno z trestnice idem. Tam som bol päť rokov zavretý.

Na tieto slová pán sa zatriasol a podozrive hľadel na mladíka.

— Čo? Vy ste v trestnici bol? A... a... čo... čo je príčina tomu, že ste to zradili? Mohli ste to šikovne zatajiť.

— Pane! Ja učinil som pevný sľub, ba zaprisahal som sa, že nikdy v živote mojom nebudem lhať.

Na tieto slová pán celkom sa uspokojil. Dávno si žiadal mať takého pomocníka, na ktorého by sa mohol bezpečne spoľahnúť. Celkom tak, ako na seba. Hľa, toto bude taký.

— Sem ruku, mladý priateľu — povedal, pričom k srdcu privinul statočného mladíka. — Nikdy nezabudnite na sľub.

— Nikdy, nikdy, pane môj! Pán Boh mi je svedkom!

Ani nezabudol. Stalo sa síce, ale zriedka, že sa musel trochu haňbiť, ale za to vždy povedal pravdu. No, a čo docielil s tým? Úplnú dôveru a úctu so strany pána svojho. Čo jeho pomocník povedal, to sväté bolo pred ním.

Všade je to tak, že kto ore a seje, časom i žať bude. Aj náš mladík dozil sa žatvy. Viac rokov pomi-

nulo odtedy, čo do služby vstúpil, za tento čas vždy bol statočným a pravdomluvným. Pán jeho natoľko si ho obľúbil, že ho vymenoval za prvého úradníka svojho a takrečeno celý veľký obchod sveril naňho. Nedržal ho za jednoduchého pomocníka, ale za vlastného syna. Natoľko ho mal rád, že dal mu za ženu jedinú dcéru svoju.

Šťastlivý človek tento ešte aj teraz žije vo Viedni. Boh ho obdaril s dobrou manželkou a s podarenými dieťkami. Koľko ráz je len medzi svojimi, vždy napomína deti svoje, aby nikdy nelhaly, lebo kto pravdu mlúvi, toho Boh požehná.

— Aj ja som na to živý príklad — povie a ukáže sám na seba.

Oznam.

S týmto všetkým dobrodincom chudoby a priateľom ľudu dávam na vedomie, že ešte vždy s vďačným srdcom prijmem láskavé príhlasy o knižočky *«Tridsaťročné jubiläum farárskeho úradovania»* a na *«Odrobinky svadby kánigalilejskej»*, ktoré obetoval čo milodar na kostol lutišský náš známy dobrodinca chudoby, pán páter Zaosek. Cena je dľa možnosti ale aspoň 40 halierov. Chudobní moji farníci každú nedeľu modlia sa za všetkých dobrodincov, ktorí sú im na pomoc pri stavaní a sriadení nového kostola.

V Lutišiac, dňa 25. nov. 1904. Ostat. pošta Ó-Besztercze, Trencsén m.

S hlbokou úctou sa značím a odporúčam

Ján Greben, farár.

Upozornenie.

Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich veľactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámiť zameškali, expedícia naša nenie vstave poslať časopis na novú adresu patričných.

Administrácia.

Májové kvety, čili nábožné rozjímanie o blahoslavennej Panne Marii. Spracoval Fr. Sasinek. Vydal Fr. Richard Oswald. Cena 80 hal. Dostať: Fr. Richard Oswald, správca fary, Tepla (Lenge) o. p. Bélabánya.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Prosba k ľuďom dobrého srdca!

V mene Pána Ježiša klopem na dverách milosrdných bratov a sestier, prístrešie prosiac nie pre seba, ale pre Spasiteľa nášeho v Prevelebnej Sviatosti Oltárnej skrytého, ktorý pri jednom ukrutnom požiari bez prístrešia ostal v našom meste! Dňa 16. augusta roku 1904. celé Kysucké Nové Mesto — vynímajúc pár chalúp — na prach zhorelo! Hrozne vyzeralo toto zrušené, nové Pompeji s jeho rumami bez obyvateľov. K zúfaniu bolo polozenie vyhorencov bez príbytkov zostalých, ktorých sme cez viac dní z milodarov museli chovať a šatiť.

V najsmutnejšom ale položení je zhorený a zrútený 700-ročný farský kostol, v ktorom starodávne zriedkavé a drahocenné zariadenie na popol zhorelo...

Nešťastlivé mesto s Božou pomocou pomaly sa začína stavať. Vyhnaní obyvatelia nazpät sa navracajú, vyhľadajú si staré ohnište a s veľkým namáhaním a usilovnosťou začínajú stavať «nové mesto»... *Len chrám Boží* leží zrúcaný a pustý... zborenín bývalého príbytku Spasiteľa sa ešte nikto nedotknul...

Patrón je hotový steny kostola vystaviť, ale vymenenie rukovej a zápražnej práce veriaci musia sami zabezpečiť.

Toto, jako aj vnútorné zariadenie kostola bude stáť asi 40.000 korún.

Veriaci moji ani za 10 rokov nepovstanú na nohy a preto túto novú farchu nenie sú vstave zniesť. Od filiálok nemôžem moc očakávať, lebo aj v tých oheň pustošil a pre zlú úrodu sú sami na podporu iných odkázaní.

Jedine na milosrdenstvo Božie a na obetivosť našich bratov a sestier sme odkázaní!

Dúfame v Boha, že nás neopustí, dúfame v našich blízkých, že nám budú na pomoci pri stavaní príbytku nášho Spasiteľa.

Moc nepýtame. Aj ten najmenší milodar s najväčšou vďačnosťou prijmete a verejne kvitujeme.

Nezapovrhujte našu poníženú prosbu. Boh milostivý vám odplatí, však to s ním samím budete činiť.

Za dobrodincov každý rok dňa 16. augusta — ktorý deň so sľubu, jakožto pamätný deň požiaru vždy zasvätime — omša sv. bude slúžená v tom chráme, ku ktorého vystaveniu so svojimi milodarmi aj oni prispeli.

Milodary prosím na «R. kat. farský Úrad Kysucké Nové mesto, stol. trenčianska» posielat.

Kysucké Nové Mesto, 1. nov. 1904.

Koloman Szmidá, dekan-farár.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

«Krešťan» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Dokončenie.)

Od toho času koniec bolo spokojnosti a blaženosti Dom Vendela obrátil sa na opravdivé peklo. Neminul deň bez zvady, ba kedy-tedy aj bitka bola. Raz jeden, raz druhý utŕžil.

Vendel, ako-tak držal sa po pánsky, ale veru jednú aj on sa pomýlil. Obuvník doniesol mu účet, a viac zarátal ako sa patrilo. No však ten dostal! Pomenoval ho kmínom, švindlerom, cigánom atď., ktorý miesto ževro kože dáva juchtovicu; miesto podošvy hrubý papier, obces robí z dreva atď. atď.

Obuvník s počudovaním počúval této namietky, konečne v zahanbenosti svojej povedal.

— Prečo ste nepovedali, že rozumiete sa k šusterčine? Veď tak vyprávate ako učený obuvník.

Viac nevedel povedať, lebo Vendel chytil palicu, a dal sa do ubohého majstra:

— Čo, opovážiš sa pomenovať ma šustrom? Aký som ja obuvník? Ty korheľ!

Chudák majster páľil dolu schodmi ako bez duše. On síce ušiel, ale Vendel musel sa vypomstiť na voľakom. A na kom že? Nuž na žene svojej, a tá chudera bola celá preč. Radšej bola by zomrela, ako žila. To nevydrží. V rozhorčení svojom sobrala deti a odišla muža. Keď ten domov prišiel z riadnej prechádzky, tým už ani chýru nebolo. Od jednej slúžky to mu odkázala žena, aby ich ani neproboval hľadať, lebo aj tak ich nenajde.

Nahnevaný Vendel chytil slúžku, potriasol jej jedno ucho, potom obe, div ich nevytrhol, konečne shodil ju dole schodmi. Zaručal ako poranený lev, dal sa do vlastnej štie, trhal si vlasy a trepal hlavu o múr. Na to nebol prichystaný, že by tá dobrá a tichá žena odišla ho. Kto to slýchal? Ako sa ukáže svetu? Doista vie o tom celé mesto.

Keď utíchol myslel si: však ona príde. Dožene ju hlad. Kde by sa podela, veď nemá nikoho. S tým sa uspokojil. Ale veru márne čakal svojich, tí neprišli. V opustenosti svojej v zábavách hľadal potešenie. Posbieral všeliakých korheľov, ktorí radi slopú, keď druhý platí, a celé dni korheľoval a karty hral. Kamaráti opojili ho, obohrali, ba keď nevedel o sebe, aj obkradli, ale on nedbal. Takéto slopanice nielen v krémách sprevádzať, ale aj v dome Vendela. Hej, vyzerali té pánske izby! Všetko dodrúzgali, polámali a pobili. To už ani slúžky nezdržaly, ale ušly z domu, a tak Vendel sám na seba zostal.

Ustavičné zábavy, najmä ale karty veľa peňazi vy-

vábily z vrečka Vendela, a ak tak bude pokračovať, pôjde na to aj dom, a on zostane žobrákom. Nedbá, len keby prišla žena s deťmi. Ale tých márne čakal. Nik nevedel o nich, kde sa podeli.

Neborka Vendelová, radnej vyvolí si chudobu, len aby mala pokoj. A veru nemôže povedať, že neľúbil ženu svoju. Len ona je príčina tomu, že bola taká protivná. Tak je, ale predsa nemal byť takým surovcom. Hlúposť, veľkú hlúposť vyviedol. Blázon bol, somár bol, keď ju tak sužoval. Hej, to prekliaté bohatstvo pozbavilo ho rozumu. Či mu nepovedal anjel napred? Či mu nebolo dobre na dedine v malom domku? Mal dobrú ženu, podarené deti, ľudia ctili ho, a teraz čo má? Tých lumpov, ktorí deň po deň slopú uňho a obkrádajú ho? Či neboli viac hodní deti a žena? Hej, keby sa prinavrátili! Veru že by začal inakší život! Išiel by na dedinu, a bol by tým, čím bol volakedy. Nuž ale čo si počne? . . .

Peniažky mŕňaly sa. Onedlho príde rad na dom. No a potom? K tomu ešte aj nešťastie ho potkalo; jednú ako sa vozil po meste, vykotil sa a zlomil si nohu. Tak ho doniesli domov, a teraz leží a nikto neobzre sa oň. Ba prišli aj veritelia, ktorým dŕžen bol, predali dom, a jeho vyhodili na ulicu. Nemá sa kde pohnúť. Nemá ženy, ktorá by ho opatrovala, nemá detí, ktoré by ho potešily. Veľmi, veľmi sa rozhorčil. Otvoril ústa, aby poriadne zahrešil Boha; a aby sám seba zakliat, ale práve vtedy prebudil sa, lebo ako som povedal, Vendelovi toto všetko len snívalo sa.

Rozhladel sa po izbe, a veľmi sa zaradoval, že je v jeho vlastnej izbe. Hľa, tam je manželka, tam spia deti, a ani nohu nemá zlomenú. Chvála Bohu!

Lúče slnka vkradly sa do izbičky. Chytrý skočil s lúžka. Áno, áno, tam v kúte je stolec jeho, na ňom šidlo, kladívko, dratva a ostatné nástroje. Zazrel aj pár čižiem. Poznal ich; včera poslaly ich od kasnárov, aby ich do rána vyhotovil.

Vendel vydýchol voľne, a bolo mu ľahko na duši.

— Oh, chvála Bohu, že ste tu všetci! Že som vás neztratil! povedal s radosťou. Už nepotrebujem bohatstva, len vás, milí moji. Za vás budem pracovať neunavne a budeme blažení.

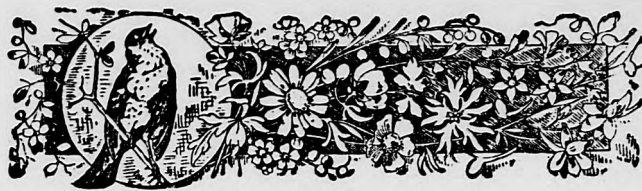
Nahnul sa k spiacej žene, a pobozkal jej čisté čelo, to urobil aj s deťmi, potom prisadol k stolu, vzal do ruky čižmy a plácal ich. Ponáhľal sa, lebo do rána musia byť hotové.

Keď sa manželka prebudila, prvý pohľad jej padol na Vendela, ktorý usilovne fahal dratvu. Nechcela veriť vlastným oči, keď včera vyhrážal sa, že nechytí robotu do ruky, a hľa, ako pracuje. Doista zázrak sa stal v noci.

Áno zázrak. Boh zázračne vyliečil Vendela z mrzkej choroby jeho. Už nechce byť boháčom, netreba mu poklad. Šťastlivý je, že má na koho robiť, a Boh láskavý požehnal prácu spokojného čižmára.

Poslovenčil: *Fatranský.*

Kreštania kupujte len u kreštanov!

CHÝRNIK.

Všetkým milým dopisovateľom, čitateľom a čitateľkám našim prajeme z hlbín srdca šťastlivý Nový rok!

Vyznačenie. Jeho veličenstvo kráľ hlavnému opátovi v Pannonhalme drovi Hippolytovi Fehérovi za jeho výtečné zásluhy na poli výučby a verejných záležitostí udelil hodnosť skutočného tajného radcu.

Srbský kráľ talianskemu kráľovi. Z Rímu oznamujú: Taliansky kráľ Viktor Fmanuel prijal po tieto dni na výsluchu srbského vyslanca Milanoviča, ktorý mu odovzdal dar svojho kráľa: veľký kríž rádu Juraja Karu. Taliansky kráľ udelil srbskému vyslancovi zas veľký kríž rádu talianskej koruny.

Telefon medzi Vatikánom a Kvirinálom. Na žiadosť pápeža Pia X. postavili medzi Vatikánom a Kvirinálom telefon. Polovicu útrat zaplatí pápežský árar a polovicu minister talianskeho kráľovského dvoru. Po telefone smú sa vyprávať len členovia pápežského dvoru a vyšší úradníci domáceho ministerstva.

Uhorská drabantná telesná stráž. Ešte tejto zimy v mesiaci februári budú pekné dvorné slávnosti v budínskom kráľovskom zámku. Kapitán drabantnej telesnej stráže barón Gejza Fejérváry teraz pracuje na tom, aby na slávnosť už jeho drabanti v peknej rovnošate mohli konať službu. Plán rovnošaty telesnej stráže je už hotový a len na to čakajú, kedy príde kráľ do Budapešti, aby mu mohli vzorku predostreť k odobreniu. Ponevadž kráľ už začiatkom januára dojde do Budapešti, Fejérváryho plán sa ľahko dá uskutočniť.

Proti školskému návrhu Berzeviczyho odbavovali protestné shromaždenie saskí voličia troch okresov volebných Shromaždenie odbavovalo sa vo V. Sibíne. Rečníci prizvukovali, že proti vyučovaniu maďarčiny nemajú ničoho, ale nech sa to nedeje na škodu ostatných predmetov, prepotrebných pre život. A je to tým viac na zatracovanie, že to nepovedie k cieľu, ktorý si minister vytýčil.

Chýry zo Spiša. V Biacoveách dňa 13. decembra zomrel tamjší farár Augustin Schellengh v 72. roku života svojho. Nebohý bol všeobecne obľúbený. — Počet spišských voličov na rok 1905 je nasledujúci: v gelníckom okrese 1311, v levočskom okrese 2192, v novovešskom okrese 1741, v sobotskom okrese 2472, v kéžmarskom okrese 4543 a v ľubovenskom okrese 2651; spolu vo všetkých šesť okresoch 12,907, teda o 48 viac ako toho roku. — Rozpočet mesta Novej-Vsi na rok 1905 je nasledujúci: príjmo: má byť 441,703 korún 63 halierov, výdavkoch 411,503 korún 51 halierov; zvyšok by bol

teda 17,190 korún 68 halierov. Šťastlivé mesto, ktorého obyvatelia ešte neznajú o obecnej prirážkovej porcii.

Jarmoky. Vo veľkej obci Zvolenská-Lupča behom roku 1905. vydržiať sa budú jarmoky nasledovné dni: Trikráľový 5. januára, Jozefovský 23. marca, Turičný 8. júna, Jakubový 20. júla, Francovský 5. októbra. Výkladný a lichvací jarmok je vždy v jeden deň, vo štvrtok.

Pustošiaci víchor. Z Lissabonu sdeľujú, že na portugalských brehoch zúril veľký víchor, následkom čoho 18 rybárov prišlo o život. Na jednej lodi bolo asi 600 cestovateľov, ktorí sa nachádzali v najväčšom nebezpečenstve. Pri ústi rieky Moudengo prevrhla sa jedna plá a 14 ľudí sa utopilo. Neďaleko prístavu Oporto utonulo päť menších lodí a sedem ľudí našlo svoj hrob vo vlnách.

Vojaci — ohňohasiči. Kapošvárske veliteľstvo tamojšieho pluku zorganizuje zo 40 vojakov a 5 dôstojníkov pozostávajúcu ohňohasičskú stotinu, ktorej úlohou bude pomáhať mestským ohňohasičom pri hasení ohňa. Vojakov každú druhú sobotu budú vyučovať v škole mestského ohňohasičského centra.

Zošialený strojvodič. Vo veľkom nebezpečí nachádzali sa ľudia, ktorí cestovali tieto dni na vlaku železničnej čiarly Chaumont-Neuf-Chateau vo Francúzsku. Strojvodič vlaku, ktorý bol ináč veľkým korhelom, náhle zošalel. Len vtedy zbadali, že strojvodič zošalel, keď vlak prešiel s rýchlou blesku cez jednu stanicu, na ktorej mal postáť. Kurič chcel silou-mocou prekaziť strojvodiča, aby nehnať tak vlak, lebo vedel, že o štvrt hodiny pojde oproti ním jedon rýchlovlak, no jeho namáhanie bolo daromné. Začal kričať, na čo pribehli k nemu cestovatelia predných vozňov a šialeného sviazali. Len takto sa podarilo kuričovi vlak zastaviť a dať znak strojvodičovi približujúceho sa rýchlovlaku, aby postál.

Ušiel jedon obchodník. Jedon známy, hlavnomestský obchodník zmizol z Budapešti. Volá sa Mórie Witz a s obchodníkom Jozefom Rosenfeldom mal na Alžbetinej okružnej ceste pod č. 26. dobytčí komissionársky obchod. Spoločník Witzov, Rosenfeld 23. t. m. obžaloval Witzu, že mu defraudoval 45.000 korún a potom ušiel. Rosenfeld asi od pol roka bol spoločníkom Witzu, spolu si otvorili komissionársky obchod a ponač Witz nemal peňazi, Rosenfeld za svoje peniaze zariadil obchod. Witz skoro vždy cestoval a vybavoval kúpy. Pred niekoľkými dňami tiež odcestoval do Belehradu, ale pýtal od Rosenfeldu 20.000 korún, lebo že chce väčšiu kúpu uzavreť s jedným belehradským dobytčím kupcom. Jestli by som kúpu neuzavrel — hovoril — peniaze nechám v tamojšej

volaktorej banke. O dva dni neskôr Witz vrátil sa do Budapešti a oznámil Rosenfeldovi, že kúpu neuzavrel a ukázal kvitanciu, že peniaze vložil do jednej belehradskej banky, aby včas potreby hneď mali peniaze pri rukách. Asi pred dvoma týždňami zas oznámil Rosenfeldovi, že belehradský obchodník sa opäť hlási a chce uzavreť kúpu, ale o mnoho väčšiu, ako z počiatku a preto pýtal od Rosenfeldu ešte 25.000 korún, lebo toľko bude k uzavretiu kúpy potrebovať. Rosenfeld bez všetkej námietky odovzdal Witzovi peniaze a potom trpelive čakal, kým sa jeho spoločník vráti. No uplynulo viac dní a o Witzovi nebolo ani chýru, ani slychu. Rosenfeldovi to už bolo veľmi nápadné a preto poslal do Belehradu telegram, aby zvedel príčinu meškania svojho spoločníka. Hneď došla odpoveď, že Witz bol sice v Belehrade a peniaze vyzdvihol, ale potom aj s ostatnými peniazmi ušiel. Najskôr sa vybral po nového sveta. Aj belehradský obchodník čakal za čas, potom ale s iným uzavrel predaj. Policajný kapitán Peregriny vypočul manželku defraudanta, tá ale hovorí, že nevie kam ušiel jej muž. Súd Witzu kurentuje.

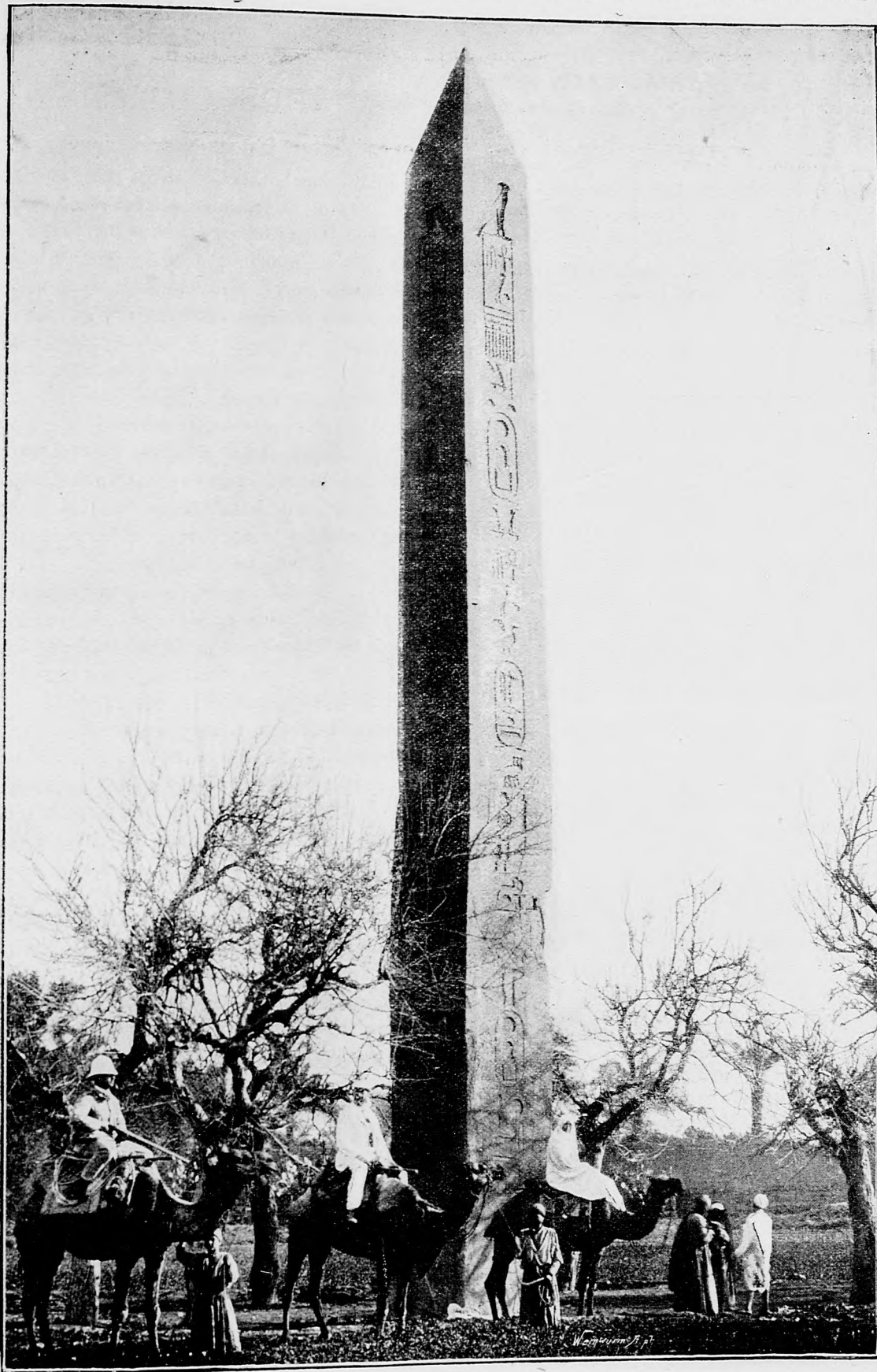
Zlodeji na železnici. Minulé dni ukradli na vlaku pri Prešporke budapeštianskemu kupcovi Rudolfovi Kálmánovi toľko, v ktorom mal 6000 korún. Policia vyslala dvoch detektívov, aby vypátrali zlodeja. Tajní policajti vysadli si na vlak a šli do Viedne. Zbadali, že dvaja ľudia na ceste do Viedne sa dôverne rozprávajú a preto dali na nich pozor. Dvaja cestovatelia vo Viedni sa rozisli, ale s najbližším vlakom odcestovali späť do Budapešti. Na západnom nádraží oslovili tajní policajti dvoch podozrivých ľudí, aby sa legitimovali a vtedy vyšlo na javo, že obidvaja sú nebezpeční zlodeji, ktorí cestujú po vlakoch a okrádajú ľudí. Jedon sa volá Ludvik Asterbaum a má 20 rokov, druhý sa menuje Vilhelm Payer a má 25 rokov. Obidvaja boli už pre podobnú krádež viackrát trestaní. Dobrých vtákov posadili do chládku.

Starý hriech. Pred 15 rokami našli v chotári obec Graslitz (Česko) učiteľa Zubera zamrznutého. Už vtedy povrávalo sa, že učiteľ stal sa obeťou vraždy, lebo na jeho hlave bola udajne rana. Nedávno povadili sa v tamojšej krčme dvaja sedliaci a jedon vyhodil druhému na oči, že on zabil učiteľa. Vypočuli sedliaka, ktorý tvrdil, že jeho protivník zabil učiteľa a potom ho nechal ležať v sňahu, kde zamrzol. Podozrivé je aj to, že patričný človek, ktorého upodozrievajú teraz z vraždy, šiel tú noc, keď sa vražda udala s učiteľom a vtedy hovoril, že mu učiteľ náhle zmizol z očí a preto ho ani nešiel hľadať.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku Géza-utcza 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno-náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vypláti, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav nás požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po-bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ %-ové požičky bez všetkého zúhnutia v hotových peniazoch vypláti. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen ústav

ľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *po-
žičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva

Cleopatrova ihla.

sprostredkujúci požíčky? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spo-

môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požíčku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földbitelintézete» v Budapešti.

Vyzvanie k velebným pánom oltárnym bratom.

Nižepodpísaný obstaral osobitný odtisk modlitby «Verím Boha mojeho živého...» doslovne dľa najnovšieho vydania svätovojeťského «Čítania a Evanj.» s označenými prestávkami, s veľkými písmenami a fraktúrou, aby sa aj tam, kde vyznanie toto viery, nádeje a lásky ešte kňaz po kázni unavený odriekať musí, zaviesť mohol ten nasledovania hodný zvyk, aby to všetok ľud pomaly, rozjímavave odriekal. Pripojil som ešte *fonetickým pravopisom* a veľkou latinkou tlačené antifony: Asperges me..., Vidi aquam..., Tantum ergo..., Genitori... tiež aj antifony Panny Marie po popoludňajších službách Božích predpísané. Cieľu primerane a úhľadne vystavené toto tlačivko zasluhuje čo najširšieho rozšírenia po našich slovenských farnostach. Strán má 8, formát taký, že sa aj do menších modlitebných knižiek vmestí. 100 kusov za 4 koruny, franko zasiela patričným na požiadanie dolož podpísaný, alebo knihtačiaru Karla Salvu v Liptovskom Ružomberku (Liptó-Rózsahegy). Karol A. *Medvecký*, správca fary. Brehy, posledná pošta Ujbánya (tekovská stol.)

Krajinský púť do svätej zeme 1905.

Duchovný vodca: Veľk. p. *Jozef Škarda*, prépošť v Šaštine.

Výťah z Programmu:

Čas odchodu: Púť pohne sa okolo dňa 4-ho marca roku 1905. (O presnom čase odchodu účasť na púti vezmúci budú zavčasu upovedomení.) — **Obsah cestovania:** Cesta potrvá 40—43 dní Príchod zpiatky pred Kvetnou nedeľou. — **Smer cesty:** Budapešť—Belehrad—Sofia—Carihrad—Smyrna—Rhodus—Beiruth—Damask—Baalbek—Beirut—Haifa—vrch Karmel—Nazarét—Tiber—jazero Genezaret—vrch Tábor—Nazarét—Djenin—Samária—Nablus—(Sichem)—Bethel—*Jeruzalem*—*Betlehem*—Sv. Ján—Jaffa—Portsaid—užina Suez—Ismailia—*Kairo*—*Alexandria*—Messina—*Neapol*—*Rím*—Ancona—Fiume (Rieka)—Budapest. — **Ceny zúčastnenia:** Pre skupinu A: I. trieda železnica, I. trieda na lodi 1580 korún (prvotriedne zaopatrenie). Pre skupinu B: II. trieda železnica, I. trieda na lodi 1445 korún (prvotriedne zaopatrenie). Pre skupinu C: II. trieda železnica, II. trieda na lodi 1255 korún (druhotriedne zaopatrenie). Pre skupinu D: III. trieda železnica, II. trieda na lodi 1185 korún (druhotriedne zaopatrenie). Pre skupinu E: III. tr. železnica, III. trieda na lodi 650 korún (tretotriedne zaopatrenie). — **Podmienky zúčastnenia. Prihlásenie.** Na tejto púti — vzhľadom presného ustálenia miest na lodi — najviac 185 osôb môže brať účasť, a síce: zo skupiny A—B spolu 60, zo skupiny C—D spolu 25 a konečne zo skupiny E najviac 100 účastníkov sa môže prihlásiť. Prihlásiť sa možno u duchovného vodu púte veľkomožného a veleb. pána *Jozefa Škardu*, prépošťa v *Sasváre* (Nyitra megye) s vystavenou prihlasujúcou sa listinou na skupinu A a B sa vzťahujúcu do 1. januára roku 1905. — **Cestovný list.** Každý účastník púte má potrebu na cestovný list (pass), ktorý na hlavnom kapitáňskom úrade alebo po okresoch u hlavného slúžnovského úradu si má zadovážiť. — Blížšie vysvetlenie podá podrobný program, o ktorý sa treba hlásiť tiež u veľk. pána *Jozefa Škardu*, prépošťa v *Sasváre*.

HOSPODÁRSTVO.

O dochovávaní chydu.

Málo kde je taký dvor v ktorom nenašli by sme hyd: sliepku, kačicu, hus alebo morku. Pritom všetkom zriedka najdeme takú gazdinu alebo gazdu, ktorý tak by opatroval a množil hyd ako treba, a aby z toho čím väčší úžitok bral. Táto smutná zkusenosť pohla ma k tomu, aby poučil o tomto gazdiné, pretože najmä oni zapodievalu sa s tým. Len to im budem radiť, čo je vyprobované a jednoduché, a čo aj chudobní môžu docieľiť. Počnem so sliepkou. Sliepky sú rozličného druhu, a dochovávajú ich po celom svete. Aj u nás sa zaoberajú s tým, a mimo našej sliepký chovajú aj cudzie fajty. S fajtami vlastne nebudem sa zaoberať, to ale musím poznamenať, že cudzie fajty len tí dochovávajú, ktorí spôsob majú k tomu aby próby robili, či vydaria sa a ktorým zodpovedá počasie naše.

Aj na našich vrchnatých krajoch najdeme chocholaté s holími a so zarastenými nohami a s rozličným hrebeňom. Odporúčam gazdinám také chocholaté sliepky, ktoré sú krotkej prirodzenosti, dobre nesú vajcia, a ktorým chochulka nevisí až na oči. Ale zase nie sú oni síce na podsípanie, lebo obyčajne prekazené sú v tom, aby pri vedení kureniec obozretné boli; neskoro zbadajú nebezpečenstvo, ktoré hrozí kurencom, tak že na veľkých dvoroch veľké škody porobia pre ne draví vtáci. Sliepky s dlhým alebo s viac násobným hrebeňom preto neradím gazdinám, lebo v tuhej zime zamrznú im hrebene čo obyčajne pôsobí smrť sliepký.

To vie každý, že sliepky tam koštujú najmenej, kde slobodne môžu chodiť po dvore, po smetisku, po záhrade atď. Lenže držanie takéto spojené je s hodnou škodou. Vezmime na pr. len to, že keď sliepky slobodne chodia po hnojisku, po maštaly a po humne, na nohách veľa špiny odnesú medzi krm; pomrvia a potlačia ju. Nehajú medzi ňou perie, tak že lichva nežere ju s chuťou a prehltnú perie, zapríčinia kašel. Preto opatrný hospodár drží maštal, senáreň a humno zavreté pred sliepkami, a jak ich viac drží, obhradí pre ne osobitný dvor, a aby sa tam dobre cítili, postará sa, aby na dvore tomto bolo trochu pažite a dva-tri stromy, pod ktorými sliepky odpočinok a útulok najdu v letnej pálčivosti. Vystaví aj kurín, kde sliepky cez noc a v zime zdržujú sa. Že ak veľký a z čoho má byť shotovený, to od toho závisí, že koľko sliepok drží a aký úžitok bere z dochovávania. Lacný kurín môže vystaviť z nepálenej tehly, alebo z dobre utľenej hliny, pokrývúc ho slamou alebo trstou. Trstou pokrývať aj tam je veľmi dobre, kde hospodár aj s inšim by vedel, lebo trst v lete chladí v zime ale hreje. Toto tiež má svoj dobrý účinok na chovanie a s ním

spojený úžitok. Z toho ohľadu, aby sliepky aj v zime no silí a čím skôr vysedeli mladé, dôležitá vec by bola kuríny tak zariadiť, ako sú kvetnice, to jest cez zimu kúriť ich; lenže tento návrh medzi našimi pomerami zdá sa byť smiešnym. Už aj s tým dokážeme pokrok, keď kuríny v tuhej zime tak držíme v teple, že na dlažbu jejich dáme friškého kravského alebo koňského trusu asi na pol metra, alebo keď kurín blízko maštale tak vystavíme, aby on skrze mrežové okno spojený bol s maštalou. Odtiaľ dostatočného tepla príjde do kurienca. Takýto kurín ale len v zime je užitočný, v lete ale preto je škodlivý, lebo z neho všetek hmyz, ktorý sa živí na sliepkach, prejde do maštale a trápi lichvu. Na zimu taký kurín zodpovie najlepšie, ktorý asi na meter do zeme siaha a je predelený na dve čiastky, a síce na letniu a na zimnú miestnosť.

Druhá otázka je zariadenie kurína, k čomu patria pánty a zariadenie košov, v ktorých sliepky nesú a liahnu. Pánty nech sú v jednej výške a na jednu štvrt až do pol metra jedon od druhého. Nie je dobre jedon ponad druhý dať, lebo sliepky obyčajne na najvyššom chcú nocovať, prečo zavše nepokoj býva medzi nimi. Koše, v ktorých sa hniezda, dajme na osobitné a tmavé miesto, aby tam sliepky pokojne mohli sedieť. Okienka tiež nesmejú chybovať na kurínci.

Zdravie sliepok požaduje, aby na kuríne neboly špáry a aby sa dvere jeho dobre zatvárali. V kuríne — ako vieme — veľmi sa rozmnoží všelijaký hmyz, ktorý stípe sliepky a cicie krv jejich. Hmyz tento vykántrime, keď kurín práve tak vykadíme so sirkovým ohňom, ako aj sudy vínové. Jestli vykadenie dôležité prevedieme, tak ľahko oslobodíme sliepky od ich neprijemných a škodlivých cicavcov.

Známe je, že sliepky radi sa kúpajú v prachu, s čím vytrasú zo seba neprijemný hmyz. Pre tú príčinu do kurína — nie pod pánty — nasypeme piesku, popola a prachu tak hrubo, aby sa sliepky mohli v ňom kúpať. Skrze kúpanie vyprší hmyz do piesku, kde sliepky väčší pozobajú, menší ale nevediac sa pohybovať v piesku, zkasu vezme. Piesok aj preto je potrebný, lebo sliepky najdu v ňom vápno, od ktorého žalúdok dobre trávi a z ktorého utvorí sa škrupina vajca. Na zimu piesok vyčarujeme su suchým machom, plevami, sečkou alebo so stromovým listim, čo slúži za teplé ložisko. Z ohľadu kántrienia hmyzu potrebné je kurín čisto držať; často meniť stelivo, pánty umývať so silným lúhom a špáry opatrne zamazať.

Pokrm sliepky je rozličný a pozostáva zo zrna a rastlín. Jedine raž nemôže slúžiť za pokrm, lebo sliepky len vtedy ju žerú, keď iné nemajú. A jestli prinútené sú dlhší čas žrať raž, nielen že sa nepopravia, ale prestanú nosiť vajcia, ochorejú, ba aj vykapú. Mimo zrna rady zobajú zeleniny, najmä nežné výhonky, mladú trávu, šalát, lucernu, ďatelinu a podobné. Chutná potrava je slez okrúhlostý (pagáčik, chlebiček) a žihlava. Obe posekáme a miešame s otrubami, alebo s múkou. Listy žihlavý jak zelené tak aj sušené dobrý účinok majú na

vajcia a na párenie, čo má svoj význam, keď chceme zavčasu kurence vychovať. Najlacnejšia potrava je: vycúdené zbožie (pozadky), kuchyňské odpadky a otruby. Tieto sliepky užijú najdokonalejšie. Prednosť a hodnota otrubov nielen v tom pozostáva, že sú lacné a že ich sliepky aj dobre ztrávia, ale aj v tom, že možno ich miešať s iným pokrmom, ako so zemiakami, s repou, s mrkvou a s tekvičným miazdom. Tieto pokrmy v zime majú veľkú hodnotu, keď sliepky nenajdu vonku zeleniny. Od nich dobre nesú a sedia. Tiež dôležitá potrava je hmyz, chrobač a kuchyňské odpadky, taktiež pozostatky jedla. Dospelý hyd obíde sa bez hmyzu, jestli dostano dostatočného zrna a zeleniny, ale kurence potrebujú ho nevyhnutelne a jak nedostanú alebo uloviť nemôžu toľko, koľko žiadajú, v tom páde dajme im tvarohu, syra, alebo mäsové odpadky. Konečne medzi potravu sliepky musím počítať vápno. Škrupina vajca zväčša z vápna pozostáva a keď sliepky nenajdu dostatočného vápna, preto síce neprestanú vajcia niesť, ale vajcia jejich tak tenkú škrupinu budú mať, ktorá ľahko za zabije. Dajme sliepkam piesku, múru a utlčené škrupiny.

Pri domácich zvierencoch spozorujeme tú zľú obýčaj, ktorú vôbec potravnou závisťou nazývajú. Tak je to aj pri sliepkach. Keď nasypeme pred ne takú potravu, ktorú radi majú a sú hladné, nebudú sa síce biť, lež ponáhľat s jedením, ale jaknáhle hlad ako-tak zahnali, alebo jak takú potravu majú pred sebou, ktorú nemajú radi, prvou prácou bude, že slabšie a menšie odoženú, a len potom sa dajú do jedenia. Čo sa týče miery, na jednu sliepku rátaťme deciliter zrna, na desať sliepok liter, z ľahšieho pokrmu poldruha litra. V zime, keď žiadnu zeleninu nedostanú, musíme zväčšiť porciu, v lete ale naopak, zmenšime, najmä na širokých dvoroch, kde sliepky najdu sebe hmyz, črobač a trávu. Krmíť treba cez deň dva razy: ráno keď vypustíme ich z kurína a pred večerom, prv než by išli na pánty a sú po hromade.

(Pokračovanie nasleduje.)

Zdravé deti. Prítomné časy po tom sa snažia, aby dôkladnou a všeobecnou osvetou zdravé vyvinutie našich detí zachránené bolo pred každým vplivom škodlivej potravy. Ako náslodok tejto snahy jn, že teraz deťom nedávajú žiadnych nápojov, čo majú v sebe lieh, ako víno, pivo. Menej však berie sa do ohľadu, že čaj ako aj coffeein teda jed obsahujúca bobková káva, zarovnak škodlivého vplivu je na mládež. Istý chýrny a učení lekár vyslovil sa totiž len nedávno, že deťom niže štrnásť rokov na žiaden pád neslobodno dávať bobkovej kávy. Čo najideálnejší nápoj môže sa zaiste považovať mlieko, zkusenosť však o tom poučuje nás, že ho patriční nie vždy radi pijú a cez ďalší čas mnohí ani sniesť nemôžu. Kathreiner Kneipp sladová káva považovať sa môže teda čo tá najzodpovednejšia náhrada, ktorú pre vlúdnú a káve podobnú chuť jej deti veľmi radi pijú a ktorá i v najútlejšom veku veľmi je osožná, ľahko sa dá stráviť, nasýtuje a krv tvorí. Malo by to preto úlohou byť každej matky, aby dietky svoje od najútlejšieho veku na Kath-

reiner Kneipp sladovú kávu privykala a len túto im piť dávala, pri čom však pri kúpe zvlášte na to treba pozor dávať, aby sa len «pôvodná Kathreiner» káva dostala, ktorú len v pôvodných balíkoch a s ochrannou známkou «farára Kneipp» slobodno predávať. Neslobodno prijímať ani otvoreno vymerávané rozličné praženiny, ani ináč zaobalené bezcenné napodobnenia.

DOPIŠY.

Z Richvaldu (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý, týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kresfane» uverejniť.

Peknú slávnosť mali sme dňa 4. decembra. V ten deň požehnal nám náš horlivý nový pán cirkevný škôldozorca Peter Krávec, farár hanušovský, našu novú školu pri assistencii dvoch kňazov. Z kostola sme šli po svätej omši s processiou do školy. V škole najprv pán škôldozorca velice peknými a dojímavými slovami nás poučil o význame nápisu novej školy: «Rimsko-katolícka ľudová škola»; aj k deťom mal pár milých slov a ich medzi iným napomínal, aby tiež tak radi sa utiekali k Ježiškovi, ako je to na škole vymaľované, tam je síce obraz: Ježiš medzi maličkými. Na to spievaly školské deti maďarskú národnú pieseň: «Isten áld meg a magyart». Za tým požehnal pán škôldozorca novú školu. Potom p. slúžny Ernest Winkler prehovoril k nám pár pekných slov. Na to Jozef Michna Šmurda, svetský školský prázes, ďakoval pánu škôldozorcovi aj slúžnemu za unovanie a krásne poučenie. Deti potom zaspievaly po slovensky pápežskú hymnu: «Nad hrobom svätého Petra». Zatým sme sa vrátili do kostola a s «Te Deum»-om sa skončila dojímavá slávnosť. Veru aj máme Pánu Bohu ďakovať, že nám pomáhal takú krásnu vystaviť, akej v celej Magure niet.

Celá nová škola stojí vyše 13 tisíc korún. Pravda my sme už žiaden materiál nedali, ani žiadnu robotu nerobili. To všetko bola starosť podujimateľa Jána Ošukeviča z Podolínea. My sme len kľúče hotovej školy odobrali. Na vyplatenie výš spomenutej summy predali sme jeden les na Pašviku: vyššie šesťtisíc kusov dreva za šesťtisíc 900 korún. Potom sme pýtali od ministra dovolenie, aby sme mohli z urbárskeho lesa to, čo by nám prišlo na budúce tri roky vyznačeno, predať. Za to tiež musíme vyššie dvatisíc korún dostať. Dovoľenie ešte nemáme, ale ufame, že ho iste dostaneme, lebo sme prosbu s tým odôvodnili, že nám to na školu treba. Z kostolnej kassy dostali sme štyri tisíc korún, od osvieteneho pána biskupa nášeho 500 korún, od spišskej kapitule 100 korún. Okrem toho nás ešte nasledujúci podporovali: Martin Pirhalla, dekan

podolinský 18 korún; Pavel Šoffranko farár halligovský 2 koruny; Ján Čeh, farár lešnický 4 kor.; Ján Pataky, farár kacvinský 5 kor.; Juraj Andreides, farár popradský 2 kor.; Štefan Pirončák, farár-kanonik jablonský, redaktor «Kráľovny sv. Ruženca» 4 kor.; Jozef Vojtiček, farár zakameno-klinský 4 kor.; Ján Venekó, farár slatvinský 1 kor.; Franc Turc, farár novo-lubočenský 2 kor.; Edvard Haás, farár odorinský 2 kor.; kaločská kapitula 10 kor.; Julius Kern, farár markušovský 5 kor.; ostrihomská kapitula 20 kor.; Ján Čumitta, farár starofubovenský 20 kor.; veľko-varadínska kapitula 5 kor.; Ján Brezňák, farár veľko-slavkovský 2 kor.; Anton Kubasák, farár jurgovský 2 kor.; vesprímska kapitula 10 korún; nitrianska kapitula 10 kor.; Anton Landiger, spišský kanonik 4 koruny; Viktor Horváth, spišský kanonik 6 kor.; Vilhelm Kurec, farár budapeštiansky 4 kor.; Franc Weisz, farár zavar-ský 5 kor.; dr. Jozef Virava, gruntovný pán z Budapešte 4 kor.; dr. Ottokár Prohászka, univerzitný professor z Budapešti 10 kor.; Julius Deutsch, farár landocký 3 kor.; Ján Didecky, kaplán vlachský 2 kor.; Alexander Ernst, ľudový ablegát a redaktor «Kresfana» 10 kor.; Ernest Herez, gruntovný pán richvaldský 40 kor.; Gašpar Ronchetti, feršter z Červeného Kláštora 2 kor.; Anton Hromada, farár bielo-potočský 3 kor.; Bartolomej Smizár, farár malatinský 3 kor.; Franc Slavkovsky, kaplán ružomberský 2 kor.; Jozef Tomkuliak, katecheta ružomberský 2 kor.; Ladislav Moyš, farár v Chrasti 5 kor.; Ondrej Borodáč, farár v Liptovskej Tepličke 3 kor.; Jozef Höhr, kaplán kapitulský 3 kor.; dr. Demko, rektor budapeštianskej university 10 kor.; Andrej Bažik, farár v Liptovských Lúčkach 3 kor.; jedna stolová spoločnosť richvaldská 30 kor.; Ján Kviatkevič, farár v Nižných Šromovečoch (Galícia), 2 kor. a nebohý Juraj Čáska, bývalý arcibiskup kaločský 20 korún, jedna stolová spoločnosť lešnická 7 7 korún 20 halierov a Ján Starostovič, kaplán levočský 10 korún.

Všetkým tým vznešeným podporovateľom za ich veľkodušné milodary srdečne ďakujeme, nech im to Pán Boh stonásobne vynahradí. *Jeden úd školskej stolice.*

Z Oravy.

• Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Kresfane».

Nemožno bez slova nechať ten posmech, do ktorého priviedol volebný okros kubínsky náš ablegát Edmund Abaffy. — Ako je známo cteným čitateľom «Kresfana» vyslanec Edmund Abaffy zanechajúc ľudovú stranu, ktorá ho za ablegáta vyvolila, prestúpil do liberálnej, Tiszovej strany. Čo pána Abaffyho k tomu priviedlo? Snáď jeho presvedčenie? Dobré, musím mu uveriť, veď u nás politika sa skutočne z presvedčenia prevádza. Ale je len predsa čudné, že keď takí výteční a múdri, zkusení politikovia jako Széll, Andrassy, Wlassics a mnohí iní zanechajú hrozného Tiszu a jeho politiku nasledovať im jejich svedomie nedonáša, vtedy v celej krajine sa najde jeden-

jediný opozicionálny ablegát, o ktorom denník Iudovej strany «Alkotmány» trefne poznamenáva: «numerat sed non ponderat», to jest Tiszova strana s ním o jedného ablegáta viac, ale vo váhe a cene nič nezískala, — ktorý sa k Tiszovi pripojí. Ako by svojim prestúpením povedal: Vy Széll, Andrásy, Wlassics zle ste učinili, vy nič neviete, keď ste Tiszu zanechali; vy ale Rakovszky, Zichy, Molnár, Ugron, Apponyi, vy ste revolucionári, vy blaho vlasti podkopávate, keď za mnou k strane Tiszovej neidete. — Snád pána vyslanca Abaffyho politická múdrosť, jeho láska k vlasti je väčšia nežli Szélla, Andrásyho a iných?

Čo je príčinou tak náramnej zmeny presvedčenia nášho bývalého Iudového ablegáta, veľk. pána Edmunda Abaffyho? Čo sa mu páči v jednaní Tiszovom? Pán vyslanec vystúpil proti Széllovej vláde, ktorá aspoň slovom hlásala zákon, pravdu a spravodlivosť a teraz vystupuje z tejto opozície a pristupuje k Tiszovi, ktorý sám o sebe vyznáva, že nesprávne zachádzal dňa 18-ho novembra a zákon, pravdu a spravodnosť nohami šliape. Alebo mu tí drabantí imponujú a sa mu páčia?

Nuž ctení voličia kubínskeho okresu, ja vám pripomínam nasledujúce udalosti: Pri voľbe roku 1896. pán Abaffy bol divým liberálom; roku 1900. za hlavného župana oravského vymenovaný bol Jozef Csillaghy a za vicežupana vyvolený Juraj Bulia, ktorým obom protivníkmi sú Abaffovci a na ktoré hodnosti si Abaffovci nároky činia. Edmund Abaffy za stoličné notárstvo zažadoval a roku 1901. za Iudového ablegáta vystúpil a i vyvolený bol, a teraz túto stranu zanechal.

Keď toto známo, vrtkavosť politického presvedčenia Edmunda Abaffyho nebude nám tak nápadná.

Vy, ctení voličia, pri voľbe ste si statočne vykonali svoju povinnosť, a že nás pán ablegát Edmund Abaffy v blate nechal, za to vy nemôžete. Pre budúcnosť z toho to poučenie nasleduje: Voľme si vyprobovaného muža za ablegáta a nedajme sa upotrebiť za nástroj familiárnej politiky. Vy ctení voličia ste nechýbili, ale ak dakto sa môže chybou obviňovať, to je v prvom rade sám pán ablegát Edmund Abaffy, ktorý použil vašu v ňom zloženú dôveru pre svoje vlastné záujmy. Vytýkať ale možno aj tým, ktorí — ačkoľvek Abaffyho vrtkavosť dobre poznali — ho za ablegáta odporúčali, a ho ešte nevybrúseným diamantom pomenovali. Teraz sa už vybrúsil ten diamant na furmu Tiszovu.

Ale ponevác sme ho my za Iudového ablegáta a nie za Tiszovho vyvolili, tu — ako nám to i sľuboval — na základe zásad strany Iudovej má nás na sneme zastupovať; ale ponevác sa on k Tiszovi pripojil, svojim voličom, ktorí ho na snem poslali aby ich tam zastupoval, sa protipostavil, *nasledovne na sneme nemá čo hľadať, meno ablegáta okresu kubínskeho nenie oprávnený viacej nosiť, a mandát Iudový, ktorý sa mu nepáči, mravnou povinnosťou jeho je zpät vrátiť.*

Preto ale nezúfajme, však pri budúcich voľbách svoj hlas dáme len tomu, kto zostane verným zásadám Iudovej strany

Volič okresu kubínskeho.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Krestana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

U redakcii: «*Posol Svätého Antona*», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28 dostať tieto knižôčky:

1. «*K čomu vedie opilstvo?*» Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 12 halierov.
2. «*Chlieb Svätého Antona.*» Zfotografoval Zaosek. Cena 12 halierov.
3. «*Trnavský bál*», veselá rozprávka, a «*Dva Listy*». Napísal Zaosek. Cena 12 halierov.
4. «*Historia Drotára*». Nakreslil Zaosek. Cena 12 hal.
5. «*Slovo ku krestanským robotníkom*». Napísal Edvard Sándorfi. Cena 16 halierov.

Katolícka Budapešť. Práve teraz vyšla z tlače jedna maďarská knižka pod názvom: «*Katholikus Budapest*». V tejto knižke nájdete dopodrobna opísané všetko to, čo sa len katolíckeho v Budapešti nachádza. Kolko je tu kostolov, kolko kláštorov, kde a kedy konajú sa bohoslužby a v akom jazyku, kde sú katolícke sirotince, útulne, nemocnice, ústavy pre chudobných, kde má sa obrátiť robotník alebo slúžobná: všetko toto a mnoho iného poučného nájdete v nej. Kto je v Pešti neznámy, keď príde sem, kde sa môže v tej alebo v onej záležitosti obrátiť. Preto by bolo potrebné, aby každý duchovný a každý kat. kruh mal túto knižku pri ruke, žeby mohli v páde potreby dobre poradiť takým, ktorým treba je do Pešte cestovať. Knižka táto má 143 strán a obsahuje veľmi mnoho obrázkov o kostoloch, školách peštianskych atd. Cena jedného výtisku je 1 koruna. Hlásate sa, čo znáte maďarsky o túto knižku takto: «*Regnum Marianum*». Budapest, VII., Damjanich-utca 50.

«Posol božsk. Srdca Ježišovho» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Veselá knižnica. Vydáva Augustin Parlovič. Humoristické prednášky. Sošit XXIV. v Trnave. Tlačou a nákladom A. Horovitz. 1904.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XVI. číslo 12. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrkadlo. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho». Cena 10 hal. Pre knižku takto píšete: Redakcia «Posol božsk. Srdca Ježišovho» Trnava (Nagyszombat).

Ztratené peniaze. Rozprávka. Napísal August Horislav Škultéty. Cena 10 halierov. Dostať u Jozefa Gašparik v Turč. Sv. Martine.

Nábožne výlevy. Práve teraz vyšlo XI. vydanie. Kniha táto je pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom k potrebeniu v kostole i doma. Veľkosť 1288 strán. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 4 kor. 20 hal., viaz. vyt. v koži s mramorezom 5 kor. 60 hal., v koži so zlatorezom 6 korún a chagr. so zlatorezom a spínkov 7 korún, kosteným križikom a v skvôstnej väzbe 11 korún.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 10:00-10:45, peštianska K 10:00-10:35, belehradská K. 10:00-10:30, banátska (77 kilogramová) K. 09:90-10:30. — *Raž*: K. 7:50-7:70. — *Jačmeň* na krm K. 7:10-7:40. — *Ovos*: prvotriedny 7:05-7:30, druhotriedny 6:90-7:05. — *Kukurica*: K. 7:90-8:50. — *Repica*: K. 11:25-11:50. — *Prosó*: K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	15 80	15 40	15 90	14 70	14 40	14 00	13 50

č.	7	7 ¹ / ₂	8
K.	13 00	12 00	7 40

Otruby: K. 6:20, hrubé K. 6:40.

Datelinové semä: lucerna K. 40:00 do 48:00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 8:40-9:00, žlté K. 09:00-10:00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely bôb: K. 13:00-13:25, tmavý K. 9:00-8:50, drobný K. 13:00-13:50, tarkavý K. ——. **Hrach**: K. 15:50-20:50. — **Šošovica** veľká čistá K. 15:00-16:00. — **Konopné semä**: K. 13:50-14:00. — **Lanové semä**: prima K. 9:00-9:50. — **Rasca**: K. 31:00-32:00. — **Mak**: sivý K. 27:00-28:00, modrý K. 25:00-26:00. — **Eadník**: K. 7:00 do 7:50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: **Cukor** rafinovaný K. 83:00-84:00, kockový K. 85:00-86:00, kandis biely K. 82:00, žltý K. 82:00 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 46:00 ruský (***) K. 43:50 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1904) K. 11:00-13:00, slavonský (1904) K. 00:00-00:00 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 12:00 do 12:50 srbské (80-85 kus.) K. 13:00-13:25.

Sviňská masť: budapeštianska K. 64:00 do 64:50.

Slanina: vidiecka K. ———— mestská 3 kusová K. 54:50-55:00 za 50 klgr.

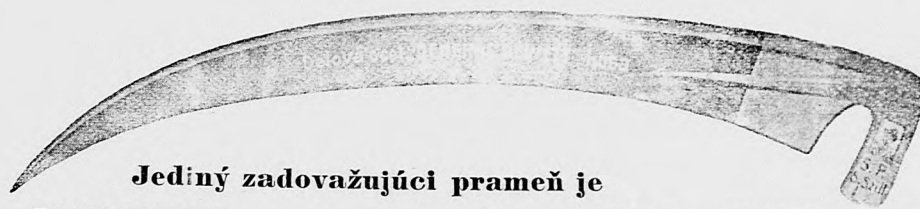
Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 155:50 do 156:50. Denaturalisovaný, k priemyselnými účelom jeden barill 55:00-56:00.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-Ě,

jediný zosielateľ kosí generála Devetta,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí).

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250-300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrazkový cenník nežiada, ktorý zdarma mu zašle.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

Ziadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté illustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných i redmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNS KONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod

BRŮX No. 856. (Česko.)

Proti lámke a reume

najzlatrdhvejšej, taktiež proti zastaralým chorobám, pichaniu, trhanin, lámanin, bolenin kostí, bolenin chrčta, atď., ako tiež i pri takých chorých, ktorí 10—15 rokov trpeli a rozličné liehy, ba tiež aj liečivé kúpele užívali bez všetkeho účinku, takzvaný

natierací liek ZOLTÁN-ov

už po niekoľko opätom natrení nielen uľavenie, ale aj vyľúčenie spôsobuje, ako to lekárske osvedčenia, taktiež tisíce a tisíce, komukolvek sa nahadnuť slúžiaci, isty dosvedčujú

Cena tohto zázračne účinkujúceho lieku je 2 koruny.

Jediný zhotovovateľ

BÉLA ZOLTÁN lekárnik,

dvorný dodavateľ Jeho cis. a král. jasnosti arciknežata Jozefa

Budapest, (v/15.) Szabadság-tér (na rohu ulice Séta-tér)

Poštou rozposiela sa dva razy denne.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsels, Lobes** 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Niet choroby vo vašom dome

ak si dáte doniesť chýrny

Kráľovský-balsam

Kráľovský balsam, ktorý je proti všetkým chorobám jedine istý prostriedok a aj každý starý neduh hneď vyľúči; teda ho treba v každom dome držať, lebo týmto chýrnym balsamom prekaší sa bolenie hlavy, lámka, pakostnica, revma, bolenie zubov a chrčta, trhanie v nohách, kolika, bolenie žalúdka atď.: slov m j diný istý liek proti každej nemoci je chýrny Kráľovský balsam, teda nevyhnutne je potrebné, aby v každom dome bol na pohotovosť. Cena veľkej fľaše 2 kor. s úplným návodom o upotrebení. Môže sa dostať u **Grósz-Nagy Ferencza** apotekára v Debreczene č. 17. Arany egyszertárny gyógyszerész. V Budapešti v Török Jozsefovej apotiekke, Király-utca 12. — S týmto liekom môže sa objednať v celej krajine uznaná chýrna hajdusk. pomáda na b. v. uze, od ktorej za najkratší čas možno dostať najpeknéjšie bavuze, 3 tegle za 1 kor. 50 hal.

Telegram! Sukne Lodenové, polovlnené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!) po 1 zl. 20. 1 zl. 25 kr. vyrábí a dobierkou zaslá: **Adolf Jelinek** v Lisku, p. p. Jimramov, Morava. Nehodí se zboží buď výměním, aneb vezmu zpět a peníze vrátím; nespokojenost vyloučena! — Do 5 Kg. balika se vejde 7 sukni! Vzorky zdarma franco!

DOLICIN jehož najchýrejší lékaři a professoři s výtečným účinkom upotrebujú pri suchej nemoci (tuberkulozi), kašani, zachrípni i, prsný a pľúcnych nemociach, katáre, astme, ťažkom dýchaní, suchom kašani a gágorovných nemociach horúčku a potenie zastaví. Pri de. skom somarskom kašli **Dolicin** nevidané účinky preukáže. Cena 1 kor. 40 hal. a 2 kor.

Dostať u **KORNELA DEMETER**, lekárnika, v Szászvaros-e, Iskola-tér 53. sz.

Na 8-dňovú próbu

Len 4 zl.

zašlem každému **elektrické s pozlátenými deklami remontuar-hodinky** na dobierku alebo za vopred poslané 4 zl. a zavazujem sa behom 8 dní hodinky nazpät prijať a ich cenu prinavrátit, keďže by hodinky nezodpovedaly. **Elektrické zlatodeklové remontuar-hodinky** opatrené sú troma pružnými deklami a zlatu podobnou, leš. nememiacou schránkou, ktorá je cestou elektriky so 14 karátovým zlatom odtiahnutá, tak že ich od drahých zlatých hodniiek nemožno rozoznať a potrvajú za roky. Tieto hodinky opatrené sú jemným pozlateným sostavením a za dobré chodenie ich prijme sa triročná p. somná záruka. Ku každým hodnkám dáva sa jedno kožené vrecúško.

Jediný rozposielateľ na dobierku je len **LEO LATEINER**, sklad fabriekých hodniiek. Viedeň, I. Wollzeile 17—29.

Jedna fabrika na štoffy

pre nemožnosť platenia poverila «Országos Postótkivitel Áruház» Budapest, VII/8., Rottenbiller-utca číslo 4/B., s tým, aby svoju veľkú zásobu štoffov niže vopred ustálenej ceny odpredala, preto vyšspomenutá firma ustálila, že pošle na vidiek dobierkou za 5 zlatých na jedny úplné mužské šaty, 3 metre, najjemnejšieho čierneho, tmavo-modrého, barnavého alebo šedého štoffu alebo práve v tých istých farbách kamgarnu. Môže sa tedy odporúčať, aby ste čím skôr objednali z tých jemných látok, lebo hotovosť, ako to predvídať, nebude dlho trvať.

Každá Gazdina môže byť pišná na svoju kávu!

Kathreiner Kneipp sladová káva

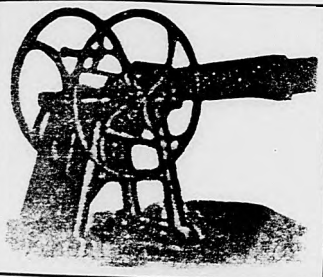
tam, kde kávu pijú, nemôže nikdy chybovať!

o o o

Len pytajte túto kávu vždy v zatvorených baličkoch známku »Kathreiner«, a neslobodno nikdy kupovať, čo sa otvoreno dávaža!

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mlátačky s oceľovými guľčikovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu

lahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrnó. **Stroje** na siatie. **Pluhy**, **brány**. **Stroje** na rezanie kapusty. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodárskych strojov
v Bytči (Nagy-Bittse).

**Opravená elektrická
vačková lampa.**

Po pritlačení jedným prstom vydáva jasné elektrické lúče. Úplne nebezpečná! Sila svetla je 2 1/2 voltov. Sila svetla je úplne neodvislá od vetra a od počasia, snahu alebo dažďa. Cenej jednej úplne opatrenej vačkovej elektrickej lampy je 3 koruny, so zväčšujúcou čočkou 4 kor. Náhradná battery 1 kor.

POZOR: Ne-kupujte bezcenné napodobneniny, my dobre stojíme, zakiaľ by náhradná battery musela byť potrebná, za tri mesiace svetlo vydávajúce. Jediné hotové zariadenie. Rozposiela sa na dobierku cestou F. Schwartz, elektrický-rukodelný dom. Viedeň. IX/4. Sechschimmelgasse 23/G. prizemie.

Na 90-dňovú próbu

zašlem každému nové, Mayer-sústavy Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontoir hodinky, s peknou retiazkou a schránkou za

2 zl.

poštovou dobierkou.

Najpríhodnejšie hodinky do práce pre jedného každého. **S trojročnou písomnou zárukou.** V páde nezodpovedania, peniaze sa nazpät vrátia. Objednať možno len v hlavnom sklade spojenej dielne na hodinky Roskopf

Leopold Mayer,

cis. a král. spoľahlivý a staťočný zaopatrovateľ

Viedeň, XIV., Mariahilferstrasse 187/P.

Chráňme sa od padelateľov.

Vianočné dary 1904.

V New-Yorku a v Londíne nešani ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho preda. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentovaného striebra vydličky,
- 6 kusov amerického patentovaného striebra jedáca ližice,
- 12 kusov amerického patentovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčce,
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včel len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farbu aj 25 rokov udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento oznam

neni kamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepačí peniaze spatky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žebý si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B Telefon 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postaní. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu oceraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcích listov:

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár baron Bánffy jeho exell. kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedáim servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentovaného striebra pošl'ú.

Bozovič, Kr.-Sörénska st.

Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrlešie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo esadnm Vás. rá te i mne dvojo takýchto nábytkor, po 6 zl. 50 kr. poslat'.

S. Keresztes hlavný slúžny. Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg.